

com ell, encara poc conegut a Barcelona, suggereix alguna mena de tracte previ.

- 338- El viatge de desembre de 1903 sembla que tingui relació amb la preparació del cicle. Així s'entreu en l'article De l'illa daurada, que acaba amb un:

"Y vindran per la primavera per a poder omplir de rosas el vaixell. El missatge serà d'amor y els embaixadors són els poetas."

Molt possiblement sigui seva també la nota anònima Des de Mallorca de 18 de gener de 1904 a "La Veu de Catalunya" (només dos dies abans de l'anterior article), en la qual es dóna la llista dels futurs conferenciants (Costa, Oliver, Joan Alcover, Obrador, Alomar, Torrendell i Rosselló), entre els quals, significativament, apareix el nom de Joan Rosselló, l'únic dels citats que després no la pronuncia, però per a qui Carner sembla tenir predilecció. Tot fa creure, doncs, que el poeta barceloní aprofita el viatge per contactar amb aquests autors i temptejar-los per a la conferència. Malgrat que després sigui Maragall qui, com a president de l'entitat, faci efectiva la invitació, tal i com es desprèn de la carta de Joan Alcover de 10 d'abril de 1904 a Antoni Rubió i Lluch o de la de 27 d'abril a Miquel Costa i Llobera (vid. GAYA, Contribució a l'epistolari de Joan Alcover, op. cit.).

- 339- Gayà ja considera "Catalunya" com a fita principal del contacte: "*Mai com aleshores Mallorca no ha tingut una millor tribuna on proclamar al món de la catalanitat el seu verb i fer-hi sentir el seu ressò*" (GAYA, Mallorca i Josep Carner, art. cit., p.33). La revista "Mitjorn" n'és una bona confirmació.

- 340- N'hi ha tres: Un certamen a Palma, ressenya del concurs literari de 1903 ("Catalunya", núm.15, 15-VIII-1903, p.127), Un nou poeta mallorquí, dedicat a Llorenç Riber ("Catalunya", núm.17, 15-IX-1903, ps.205-207) i De Mallorca, comentari a les disposicions que el bisbe ha dictat sobre l'ús de la llengua catalana en els escrits de la diòcesi (art. cit.).
- 341- Joan ALCOVER, Salutació, "Catalunya", núm.43 (15-IV-1905), p.11. D'Alzina i Melis vid. De la altra banda..., art. cit.; de Gabriel Alomar, Informació, "Catalunya", núm.30 (juny 1904), ps.106-109; de Fèlix Escalas, A la capella de Manacor, "Catalunya", núm.12 (30-VI-1903), ps.547-548; i de mossèn Alcover, Presentació qu.a la vetllada de la Capella de Manacor el M.I.S.D. Antoni M. Alcover, Pbre., féu a D.A. Rubió y Lluch y D.J. Massó y Torrents, ibid., ps.545-547.
- 342- Antoni RUBIÓ Y LLUCH, Discurs llegit en la Capella de Manacor, ibid., p.529.
- 343- Actualitats, "Catalunya", núm.16 (30-VIII-1903), p.184. Redactada, sens dubte, per Carner. Vid. també el poema englantinesc de Jaume Bofarull titulat A l'illa daurada (des de una serra de Catalunya), "Catalunya", núm.14 (30-VII-1903), ps.72-73.
- 344- Carner l'esmenta amb especial predilecció a Cansons de pandero, "La Veu de Catalunya" (25-VII-1906).
- 345- Joseph CARNER, Cap a mossèn Alcover, "La Veu de Catalunya" (25-VIII-1904). Reproduït a "Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana", II, núm.6 (juliol-agost-setembre 1904), ps.129-130.
- 346 "Oleguer RECÓ", [CARNER], Soliloquis d'un bonhome. Nostre Mossèn Alcover, "La Veu de Catalunya" (7-II-1906). Quant a la seva tasca en defensa de la

llengua, "Catalunya" publica una ressenya elogiosa de Joan Vallès i Pujals de Qüestions de llengua i literatura catalana, la rèplica d'Alcover a Menéndez Pidal (Joan VALLÈS Y PUJALS, Mossèn Alcover contra en Menéndez Pidal, "Catalunya", núm.21, 15-XI-1903, ps.385-388). Tot i que la identificació no és total, són uns anys d'amistat. Alcover fins i tot regala a Carner i Bofill una col·lecció completa del "Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana" "*com obsequi a vostès dos, tan apreciats y estimats dins el cor*" (carta a Bofill de primer de juny de 1905). Sobre la participació del grup al "Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana" vid. infra., capítol 5, nota 208. Amb el temps, el distanciament esdevé enemistat declarada.

347- Informació, "Catalunya", núm.25 (gener 1904), p.105. En el mateix número publiquen les Vuytenes en honor de la Sma. Trinitat, una de les seves composicions (ibid., ps.77-81).

348- Joan ALZINA Y MELIS, Quelcom sobre ls glosadors (ensaig), "Montserrat", núm.31 (agost 1902), p.128. Sobre aquest mateix article vid. supra., ps.205-206. Tot això suposa, com diu Marfany, "*un retorn a un cert tradicionalisme pre-industrial, disfressat de rousseaunianisme, en un moment en què el Modernisme intentava de posar la cultura catalana al nivell de les cultures europees, cultures d'unes societats industrials i urbanes. I això tant per la temàtica rural com per l'espontaneisme estètic*" (MARFANY, Aspectes..., op. cit., p.30).

349- Sobre aquest segon grup vid. infra., ps.730-746.

350- Marfany apunta la perspectiva vàlida per a l'anàlisi del tema (Reflexions..., art. cit., ps.60-62) i

Castellanos la concreta a L'Escola Mallorquina, dins Joaquim MOLAS (dir.), Història de la literatura catalana. Part moderna. Volum VIII, Barcelona, Ed. Ariel, 1986, ps.325-377. Quant l'evolució històrica del concepte d'"escola mallorquina" vid. Gregori MIR, Sobre el concepte d'Escola Mallorquina. Notes sobre ideologia i cultura, "Randa", núm.1 (1975), ps.129-152.

351- Eugeni ORS, Per a epílech a uns articles d'en Gabriel Alomar, "Catalunya", núm.7 (15-IV-1903), p. 309. És una de les "lectures modernes" que Ors ofereix a la Federació Escolar Catalana.

352- Emili VALLÈS, L'autonomia del llenguatge, "Catalunya", núm.24 (30-XII-1903), p.549. En un altre moment es reproduïx un article d'Artur Masriera al "Diario de Barcelona" en què també s'esmenta la "*escuela mallorquina*" i s'estableix una anàlisi comparativa per tal de trobar les similituds entre Costa i Alcover, similituds necessàries perquè el terme sigui vàlid i que es concreten principalment, segons l'autor, en el coneixement dels clàssics i la influència dels romàntics alemanys (Prempsa, "Catalunya", núm.14, 30-VII-1903, ps.86-88).

353- Gabriel ALOMAR, L'aspiració de Mallorca, "Catalunya", núm.16 (30-VIII-1903), ps.190-192; núm.17 (15-IX-1903), ps.238-335. Reproduït de "La Veu de Catalunya".

354- Només li recriminen que l'obra no sigui escrita en català (Informació, "Catalunya", núm.25, gener 1904, ps.115-116). A propòsit de L'hostal... vid. J[au]me] B[ofill], Llibres, "Catalunya", núm.21 (15-XI-1903), p.432.

355- Vid. Miquel dels Sants OLIVER, Les obres de Ramon

- Llull, dins Obres completes, Barcelona, Ed. Selecta, 1948, p.55.
- 356- Amb anterioritat, la seva producció en castellà passa bastant desapercibuda. Vid., per exemple, la ressenya de Meteoros a "La Veu de Catalunya" (24-I-1902).
- 357- Publiquen La Balanguera a Prempsa, "Catalunya", núm. 20 (30-X-1903), p.380, reproduïda d'"Il·lustració Catalana", i el complementen amb sengles elogis de Costa i Oliver (M.COSTA Y LLOBERA, Discurs presidencial, "Catalunya", núm.33-34, setembre-octubre 1904, ps.5-11; M. S. OLIVER, fragment de La literatura en Mallorca, dins Prempsa, "Catalunya", núm.20, 30-X-1903, p.380). El discurs dels Jocs de 1903 és a "Catalunya", núm.16 (30-VIII-1903), ps.145-151.
- 358- Actualitats, "Catalunya", núm.37 (15-I-1905), p.59. La ressenya és amb motiu de la publicació del volum Art i literatura a la Biblioteca Popular de "L'Avenc", que inclou el text de la conferència.
- 359- Vid. "Oleguer RECÓ", [CARNER], En Maura a Valldemossa, "La Veu de Catalunya" (11-VII-1906).
- 360- La correspondència demostra que, ja el 1904, Carner és el principal contacte d'Alcover al Principat (vid. GAYA, Contribució a l'epistolari de Joan Alcover, op. cit.). "Art Jove", "Biblioteca Clàssica Catalana" i "Empori" són les revistes posteriors a "Catalunya" en les quals Alcover col·labora gràcies a Carner. Sobre altres coincidències anecdòtiques vid. Baltasar PORCEL, Josep Carner: l'alta permanència, "Serra d'Or", VIII, núm.12 (desembre 1966), p.43.
- 361- Información. En honor de D. Juan Alcover, "La Catalunya", núm.87 (29-V-1909), ps.338-339. Assisteixen a

l'acte "los elementos más prestigiosos de la joven mentalidad catalana" (p.339) i Carner, Bofill, Ors i altres autors dediquen poemes a l'homenatjat. El de Carner, titulat A Joan Alcover, és un reconeixement del mestratge, amb les convencions pròpies d'aquesta mena de textos i amb referències a alguns dels temes típics de la poesia alcoveriana, ni que sigui plantejats d'una manera molt carneriana. El poema és publicat una mica després en la mateixa revista ("La Catalunya", núm.91, 26-VI-1909, p.402):

*"Mestre d'aquell il.luminat Sabè
que l'ànima de l'home fa lleugera
-com un oratge d'ala volandera,
o com l'Amor, qui no coneix la fe-
en la teva cançó que.ns allibera
hi haurà tothora el sacrossant dalè
del bes, del fruyt, del dematí serè
de la daurada y fina polsaguera.*

*Que fins en la vellesa, oh pur cantó,
-tremolant com el vell Anacreó
o com Homer ab les parpelles closes-
en tu bategarà l'amor sublim,
la teva boca dirà d'esma un rim
y a les palpentos culliràs les roses."*

El de Bofill -que ja el 1906 li dedica un dels Sonets vegetals de "Mitjorn"- té unes característiques semblants. També es reproduït a la revista (A D. Joan Alcover, poeta, "La Catalunya", núm.91, 26-VI-1909, p.402).

362- Tot i la rectitud ideològica d'una revista com "La Catalunya", aquesta ambigüitat és possible gràcies a l'autoritat assolida en els anys anteriors mitjançant gent com Carner. És la mateixa ambigüitat que es manifesta en la seva col.laboració en l'homenatge de 1935 en memòria de Prat de la Riba amb un article d'elogi en el qual, això no obstant, reconeix que només havia parlat tres vegades amb l'homenatjat i

que pràcticament no el coneixia (Joan ALCOVER, Prat de la Riba, dins Album record a Enric Prat de la Riba, Barcelona, 1935, p.121).

- 363- José CARNER, Los Jardines del Renacimiento Catalán. Juan Alcover, "La Cataluña", núm.80 (10-IV-1909), p.223.
- 364- Col.labora assíduament a "L'Atlàntida", "La Creu del Montseny" i "Lo Pensament Català". També en altres revistes afins, com "La Veu del Montserrat". La bona imatge que es concedeix a la seva obra des d'aquests setmanaris abans de 1902 és constatable, per exemple, en l'edició acurada i destacada de Lo pi de Formentor a "La Creu del Montseny" (núm.13, 11-VI-1899, p.156) o en JORDI D'OSOR, Mossèn Costa y Llobera, "L'Atlàntida", núm.139 (12-V-1900), ps.10-11.
- 365- La referència més allunyada en el temps és de 1897, quan l'Acadèmia Catalanista dedica una part de la sessió del dia 10 de novembre a la lectura de poemes seus. Mica en mica Costa es va convertint en referent literari permanent, fins que el 1907 és nomenat membre honorari de l'Acadèmia.
- 366- M. COSTA Y LLOBERA, Discurs presidencial, "Catalunya", núm.33-34 (setembre-octubre 1904), ps.5-11. Fora de "Catalunya" en tenim un altre exemple en el text teòric Labor del poeta publicat a "La Creu del Montseny", núm.1 (19-III-1899), ps.9-10; núm.3 (2-IV-1899), p.32. És el sermó predicat a la festa que la Capella de Manacor ofereix a la seva patrona Santa Cecília.
- 367- Informació, "Catalunya", núm.28 (abril 1904), p.157. Amb motiu de la seva traducció del Mes de Mayo de Josep Mª Quadrado, la qual, segons la redacció, "supera a l'original".

368- Mateu Obrador hi publica un article titulat En honor d'en Costa y Llobera, amb paràgrafs com aquest:

"Devant voltros qui m'escoltau, seria incorre en nota d'enfadosa vulgaritat imperdonable aventurar ni recapitular un sol mot sobre la significació y valor d'En Costa com a poeta. Tant se valria explicar-vos estultament que l puig d'En Torrella és el major y el més alt de Mallorca! Tots les sabem de cor y les recitam y les tenim ben sospesades y quilatades a les inspiracions líriques d'En Costa. La crítica de fora casa també; y la nostra literatura renascuda no té cap conrador ni devot amador que no les haja ensaborides, y fins y tot més d'un, preses com a miray y adoptades per norma."

és la transcripció d'un parlament fet durant un banquet d'homenatge amb motiu d'haver concedit al poeta el títol de Mestre Gai Saber en els jocs barcelonins de l'any anterior (Mateu OBRADOR, En honor d'en Costa y Llobera, "Catalunya", núm.6, 31-III-1903, p.254).

369- Joseph CARNER, El darrer mot d'en Costa, "La Veu de Catalunya" (22-III-1906). A De l'acció dels poetes a Catalunya parla de l'"alta pedagogia" del seu mestre i de com "Costa y Llobera ha sigut conscient del seu magisteri a exercir" (art. cit., p.204). En un altre moment esmenta els "gloriosos exemples d'en Costa i Llobera" (citats per Bartomeu TORRES, Mn. Costa i Llobera. Assaig biogràfic, Palma de Mallorca, Ed. Moll, 1936, p.19). Amb motiu de l'homenatge de 1906 a l'Ateneu Barcelonès, Jaume Bofill el qualifica d'"educador poètic de la joventut catalana". "Tinc l'audàcia -afegeix Bofill- de proclamar en Costa, Mestre dels nostres poetes". El discurs és reproduït a "Mitjorn" (En Costa y Llobera. Idees per a un discurs, "Mitjorn", núm.4, abril 1906, ps.100-

106).

- 370- CARNER, El darrer mot..., art. cit.
- 371- Vid. MANENT, Josep Carner..., op. cit., ps.74-76; i les anècdotes esmentades per TORRES, op. cit., ps.121, 164-165 i 175.
- 372- La primera edició com a llibre independent és del mateix 1904 i la dedicatòria poètica de Costa encara no hi és. Quant a les pressions per a la participació als Jocs de Viladrau, vid. la carta que Carner li escriu: "*Si no ve, no té perdó de Déu*", li diu (TORRES, op. cit., p.141). D'altra banda, Costa és un dels autors seleccionats en revistes com "Il·lustració Catalana", "Biblioteca Clàssica Catalana" o "Art Jove". La seva participació en l'empresa de Lluís Graner es redueix a proporcionar la lletra per a una visió musical titulada La dona d'aigua estrenada a la Sala Mercè el 1905, just quan Carner hi exerceix un paper més destacat.
- 373- En aquest sentit, i només des del punt de vista literari, el seu plantejament és més proper als que paral·lelament expressen Manuel de Montoliu o Jeroni Zanné a "El Poble Català" que no als d'Alzina i Bofill (vid. Manuel de MONTOLIU, En Costa y les seves "Horacianes", "El Poble Català", núm.74, 7-IV-1906, p.2; núm.75, 14-IV-1906, p.2; i Jeroni ZANNÉ, Reflexions sobre les "Horacianes", "El Poble Català", núm.88, 12-V-1906, ps.1-2).
- 374- "Oleguer RECÓ", [CARNER], Soliloquis d'un bonhome. De re poètica, "La Veu de Catalunya" (14-X-1905).
- 375- Més endavant fins i tot se'l cita com a "el més característic dels partidaris d'una poesia patri-cia", amb una qualificació molt típica de Carner, definidora dels criteris per a la tria ja des de

1903 (La dignitat literària. Conferència donada per En Josep Carner a la Joventut Nacionalista el dia 2 de juny, "Catalunya", núm.295, 28-VI-1913, ps.294-298).

376- En carta a Matheu de 23 de maig de 1904 diu (GAYA, Contribució a l'epistolari de Miquel Costa i Llobera, op. cit., p.37):

"Ahir y avuy he tingut a casa l'amich Carner. Quin xicot admirable! Amb uns rebrols axí, Catalunya farà da se, com diuen els italians."

377- "Com a deixeble" és precisament com el tracta Costa en carta a Joan Rosselló de 19 de maig de 1906 (TORRES, op. cit., p.249). Segons Albert Manent -i és la concepció més arrelada-, ell és el seu veritable mestre i qui l'encarrila vers Els fruits saborosos (MANENT, Josep Carner..., op. cit., ps.75-76). Castellanos ja avisa que "caldria certament precisar fins a quin punt va ser Carner qui va assumir l'herència de Costa o aquest qui va acabar d'afaiçonar el seu pensament en relació amb Carner i els valors morals i estètics que aquest vehiculava en els ambients literaris" (CASTELLANOS, L'Escola Mallorquina, dins MOLAS, dir., Història de la literatura catalana..., op. cit., p.349). O, en un altre moment, quan afirma que Horacianes "havia arribat a existir gràcies a l'empenta carneriana que havia connectat els mallorquins i els havia animat a escriure. Carner, amb les posicions confessionals de què partia en la seva activitat cultural, va fer possible l'aparició d'un clima de confiança suficient per a permetre que una persona tan meticulosa moralment com Costa reprengués un tipus de literatura classicitzant que en determinats moments havia assimilat al

paganisme" (Jordi CASTELLANOS, El Noucentisme: ideologia i estètica, dins DIVERSOS AUTORS, El Noucentisme. Cicle de conferències fet a la Institució cultural del CIC de Terrassa, curs 1984/85, Barcelona, Publicacions de L'Abadia de Montserrat, 1987, p.24).

- 378- Costa adopta finalment una solució de compromís i cerca una tercera variant, propera però quant a contingut a la que Carner exigeix, sense el vers que provoca la tensió:

" (...)*Veniu rioleres,
oh petita Pandara, oh jove Ixena,
per oferir-ne les primícies pures
a les Gràcies mateixes, coronades
amb rou d'eterna joventut! No hi manqui
Methymna amb sa gran copa on fulgura
la netedat... No hi manqui la parella
de Lamón i Alidé, vellets benignes,
per a honrar-nos la llar ab la constància
d'amor, que és foc sagrat i dura sempre...
Mes del festí poètic vaja enfora
l'entonament aparatós. Que hi sia
senzill i noble tot, com l'art hel·lènic.*"
(vs.11-23)

- 379- Anys més tard parla d'unes Horacianes "no exentas de belleza", però que "acaso no sean una empresa totalmente lograda" (José CARNER, La poesia lírica catalana, citat a Albert MANENT (ed.), Prosa d'exili (1939-1962), op. cit., p.168). Igualment el 1908 a De l'acció dels poetes a Catalunya, i el 1909 en la conferència sobre Estat actual de la poesia catalana (vid. la ressenya a "La Veu de Catalunya", 1-II-1909).
- 380- Des de "Montserrat", per exemple, se'n parla com a "lo nostre company de Mallorca, en G. Alomar" (Crònica, "Montserrat", núm.4, abril 1900, p.53). En canvi, però, quan Carner sol·licita un corresponçal

per al butlletí en vistes a la reestructuració de finals de 1902, Costa i Llobera ho comenta amb Antoni Mª Alcover i opina que "*N'Alomar no escau pel caràcter de la revista de què.s tracta, perquè com indica el nom meteix ha d'ésser declaradament catòlica*" (carta de 6 d'octubre de 1902 editada per MOLL, Epistolari de Miquel Costa i Llobera a Antoni Mª Alcover, art. cit., p.159). Si més no, però, el seu nom entra en la selecció prèvia de possibles aspirants. Segons Miquel Ferrà, Alomar participa en la tertúlia de Joan Alcover des de 1900 i ja hi és vist com a "*el més inquiet de la colla, maldant per no desbridar-se*". No per això en queda marginat, però (Miquel FERRÀ, Joan Alcover, dins Joan ALCOVER, Obres completes, Barcelona, Ed. Selecta, 1951, p. XXVIII).

- 381- "*En Gabriel Alomar pot servir-nos ben bé de mestre*", diu Ors (Eugeni ORS, Per a epílech..., art. cit., p.309). És la mateixa idea que es desprèn del comentari de la redacció a propòsit del seu accésit a l'englantina en els Jocs Florals de Barcelona d'aquell any (LA REDACCIÓ, Jochs Florals de 1903, "Catalunya", núm.9, 15-V-1903, p.88).
- 382- Vid. MARFANY, Gabriel Alomar, oblidat, dins Aspectes..., op. cit., ps.253-265. Jordi Carbonell matissa algunes de les seves consideracions a Notes sobre l'ideari de Gabriel Alomar, "Randa", núm.10 (1980), ps.157-168.
- 383- Prensa, "Catalunya", núm.18 (30-IX-1903), p.287. Reproduït d'"Hispania":

"No tiene la tradición, «la abuela tradición», venerable con sus cabellos blancos y sus viejas historias de hadas y príncipes encantados, adorador más ferviente ni devoto, más sumiso que Alomar; y és que en él se jun-

tan, en associació misteriosa, el alma nativa y genuinamente mallorquina, contemplativa y quietista, con el espíritu luchador y activo, educado en las más modernas lecturas y poseído del afán de renovación y sacudimiento que agita los más poderosos cerebros de nuestros días."

- 384- ALOMAR, L'aspiració de Mallorca, art. cit. Sobre aquest article vid. Gregori MIR, Nacionalisme i escola mallorquina, "Randa", núm.6 (1977), ps.174-175.
- 385- [Gabriel ALOMAR], Els Jochs Florals, "Catalunya", núm.9 (15-V-1903), ps.385-387. Cal tenir present que un dels diversos projectes frustrats de les Edicions "Catalunya" és precisament l'edició d'un llibre seu.
- 386- Actualitats, "Catalunya", núm.20 (30-X-1903), ps. 377-378.
- 387- Informació, "Catalunya", núm.29 (maig 1904), p.129.
- 388- Ibid., p.133.
- 389- El 26 de juny de 1904, només una setmana després de la intervenció a l'Ateneu, Costa escriu a mossèn Alcover i li comenta la jugada (MOLL, Epistolari..., art. cit., ps.166-167):

"Y de N'Alomar què me'n dius? Crech arribat el cas de no fer-li tanta pressa. Li hem de donar a conèixer lo que ns ha contrariats la seua conducta. La condescendència nostra no pot arribar fins a la defecció. Una protesta escrita no m sembla necessària, perquè la nostra significació sacerdotal ja inclou tota protesta contra les impietats del pobre amich. Déu nos ampari!

Lo qu haurem de impedir és que sia premiat en el certamen qualque escrit de mala tendència. Jo no puch ésser a Ciutat aquesta temporada. Però no voldré firmar el veredicté sense conèixer les composicions triades pe ls premis."

Fa referència als Jocs de Palma de 1904. Al final, segons consta en el cartell publicat a "La Veu de Catalunya" (16-VII-1904), Alomar forma part del ju-

rat. I quan el 1908 Costa ha d'anar a presidir els Jocs de Girona, escriu també a mossèn Alcover (*ibid.*, p.175):

"Resulta que la flor natural, segons indicis, serà d'en G. Alomar, y jo trop que no m'està bé ocupar la presidència en l'acte de concedir el primer premi a un qui s'és posat ara més que may contra tot lo que un sacerdot representa."

és precisament Carner i no Alomar qui encapçala les seves preferències (*ibid.*) :

"Jo confiava poder donar la flor an en Carner, y justament no he trobat d'ell sinó una elegia senyalada a un altre tema, y que resultava poch vistosa (encara que digna) per la flor."

390- Així es desprèn de la carta tramesa a Prat el 29 d'agost de 1904 (*vid.* Rafael OLIVAR BERTRAND, Prat de la Riba, Barcelona, Ed. Aedos, 1964, ps.315-316):

"He vist fa pocs dies dalt "La Veu" un article d'en Gabriel Alomar. Me va sorprendre perquè creia que després de la conferència de l'Ateneu i del disgust que hi havia hagut sobre un article que n'Alomar havia enviat sobre el viatge del Rei, no hi tornaria escriure dalt "La Veu". L'objecte de jo escriure-li sobre això és per dir-li que aquí serà de molt mal efecte que n'Alomar segueca col.laborant a "La Veu". Jo a Mallorca faig propaganda a favor de la causa regionalista i de "La Veu", i la faig sobretot entre capellans i gent piadosa, que són la base principal per consolidar la cosa regionalista. Si aquests elements veuen n'Alomar dalt "La Veu", no en voldran sabre res. Aquella conferència no podia anar; aquí va ésser un gran escàndol. (...) Un home que ha demostrat tenir les idees que expressa n'Alomar dins aquella conferència, no serveix per anar enlloc, no serveix an el catalanisme més que per anar avall."

L'enemistat entre ambdós arriba fins al punt que Alcover l'anomena "es Barrufet", o sigui, "el dimo-

ni" (SAGARRA, Memòries, op. cit., p.1167). El fet cert és que, segons sembla, des d'aquest moment les beates mallorquines fan el senyal de la Creu en veure'l passar pel carrer (vid. Josep Mª LLOMPART, La poesia de Gabriel Alomar (Amb algunes consideracions sobre modernisme i noucentisme), dins Retòrica i poètica, volum I, Palma de Mallorca, Ed. Moll, 1982, p.122).

- 391- Prat de la Riba li exposa el seu desacord en carta de 31 d'octubre de 1904 i l'allunya progressivament del diari (vid. Enric JARDÍ, L'obra cultural de Prat de la Riba (realitzada des del diari "La Veu de Catalunya"), dins Prat de la Riba, propulsor de la llengua i la cultura, Barcelona, Ed. Selecta, 1974, p.203).
- 392- Li reproduïxen textos assíduament, ja des del número dos. En canvi, quan sembla que Carner se'n desvincula, ja pràcticament no hi intervé més. S'explica així també que els redactors de "Mitjorn" no li donin protagonisme, però tampoc no el marginin totalment. Fins i tot reproduïxen algun dels seus articles d'"El Poble Català".
- 393- Segons es desprèn de la carta de Jaume Bofill de 26 de febrer adreçada a la seva cosina Margarida.
- 394- "Oleguer RECÓ", [CARNER], Soliloquis d'un bonhome. De re poètica, "La Veu de Catalunya" (14-X-1905). Cal tenir en compte que els Jocs de Barcelona de 1905 són aquells en què Carner i Alomar són presentats des de sectors diferents com a front comú per a la renovació de la institució (vid. supra., p.384).
- 395- Gabriel ALOMAR, Sobre ls Jochs Florals de Mallorca. A l'amich Joseph Carner, poeta, "La Veu de Catalunya" (21-VIII-1904). Amb anterioritat ja havia apa-

regut a "Catalunya" com a carta tramesa al director, escrita pocs dies després de la conferència a l'Ateneu (Informació, "Catalunya", núm.30, juny 1904, p.106-109). Albert Manent qualifica el text d'"*elogi ditiràmbic de Carner, que havia dut a l'illa una de les inspiracions més poderoses de la seva història*" (MANENT, Josep Carner..., *op. cit.*, p.73). Certament, tot i que el to emprat podria motivar una lectura més ambigua, no hi ha prou indicis com per advertir-hi un tractament irònic.

396- Joseph CARNER, Loxias parla clar. A n'en Gabriel Alomar, poeta, "La Veu de Catalunya" (11-X-1904).

397- Joseph CARNER, Recort dels Jocs Florals de St. Cugat. A en Gabriel Alomar, poeta, "La Veu de Catalunya" (16-IX-1907). La lectura que en fa a De l'acció dels poetes a Catalunya és la millor mostra del respecte existent i de la selecció d'entre les diverses opcions que ofereix la poesia modernista (*art. cit.*, p.205):

"En Gabriel Alomar, temperament aristocràtic, sensual, conceptista y erudit, exerceix avui una forta influència sobre la nostra joventut. El seu vers és portentós d'esquisitat (...). Però lo més triat de sa producció literària són els seus sonets."

En un altre moment el valora com a traductor d'Horaci (Joseph CARNER, Del Shakespeare en llengua catalana, "La Veu de Catalunya", 14-VIII-1907). Així mateix, Alomar s'emporta dos premis en els Jocs Florals de Barcelona de 1907, amb Carner en el consistori.

398- *Vid.* Joseph CARNER, Contra el malparlar, "La Veu de Catalunya" (17-IX-1908). El 1914 és un dels instants de màxim enfrontament, amb polèmica política de fons (*vid.* [Josep CARNER], Aquell de la gorra d'en Rull,

"La Veu de Catalunya", 26-I-1914). Sobre aquest article vid. també SAGARRA, Memòries, op. cit., p.1141.

- 399- "Rosselló era, sens dubte, el prosista que millor encaixava amb la idea d'escola mallorquina que proposaven Carner i el seu grup, el prosista mallorquí paral·lel a Costa" (Jordi CASTELLANOS, La novel·la modernista, dins Joaquim MOLAS, dir., Història de la literatura catalana. Part moderna. Volum VIII, Barcelona, Ed. Ariel, 1986, p.559).
- 400- Esforços infructuosos per motius desconeguts. Rosselló és un dels noms que Carner proposa, i amb interès específic, el primer cop que parla del tema ([CARNER], Des de Mallorca, art. cit.). Una vegada celebrades les sessions es queixa que finalment no se l'hagi convidat (Informació, "Catalunya", núm.29, maig 1904, p.129). A part dels contactes amb Carner, cal mencionar els que, segons Jardí, segurament manté el 1903 amb Eugeni d'Ors (Enric JARDÍ, Eugeni d'Ors, Barcelona, Ed. Aymà, 1967, p.46).
- 401- Fins llavors, allò que més destaca són unes quantes narracions durant 1900 i 1901 a "Joventut" i una traducció de Mistral el 1902, també a "Joventut" (vid. Damià FERRA-PONÇ, Joan Rosselló de Son Forteza: versos i traduccions, art. cit.). Costa i Llobera, en el pròleg a Manyoch de fruyta mallorquina (1903), qualifica l'autor d'"escriptor novell" i des d'"Il·lustració Catalana", en ressenyar aquest mateix llibre, se'n parla com a "revelació d'un correctísim escriptor mallorquí, ben poch conegut fins ara entre nosaltres" (I, 1903, p.307). Precisament "Il·lustració Catalana", un dels punts d'influència de Carner, és una altra de les revistes que es preocu-

pen de donar a conèixer l'autor, també des de 1903. Ja el 1905 el consideren "*nostre distingit col·laborador, l'entusiasta y fidel pintor de la pagesia mallorquina*" (III, 1905, p.735).

- 402- Ma Antònia Salvà confessa en les seves memòries que el 1903 només coneix de Rosselló allò que publica "Catalunya". I això que tots dos són conterrànies (SALVA, Entre el record i l'enyorança, op. cit., p.107). La primera narració de Joan Rosselló a "La Veu de Catalunya" és El cargol, el 26 de març de 1904. Segons Jardí, va aparèixer-hi per recomanació de Carner (JARDÍ, L'obra cultural de Prat de la Ribera..., op. cit., p.168).
- 403- Sobre la influència de Joan Rosselló com a narrador i sobre la seva novel·la En Rupit vid. infra., ps.578-580.
- 404- Miquel COSTA, pvre, Pròlec, dins Joan ROSSELLÓ, Manyoch de fruyta mallorquina, Barcelona, Edicions "Catalunya", 1903, p.IX. Són els mateixos arguments de Joan Alzina i Melis en la dissertació d'onze de novembre de 1903 a l'Acadèmia Catalanista de la Congregació Mariana, titulada L'obra literària de Joan Rosselló i centrada en l'estudi de Manyoch...
- 405- Conferència sobre la pagesia de Mallorca. Donada per en Joan Rosselló per encàrrec de l'Ajuntament de Palma durant les fires y festes del passat agost, "Catalunya", núm.19 (15-X-1903), ps.290-301; núm.20 (30-X-1903), ps.337-344.
- 406- Vid. Joan ROSSELLÓ, Diada d'hivern a Vallsecorrada, "Catalunya", núm.25 (gener 1904), ps.8-13. És una altra apologia de la vida rural. Al començament l'autor deixa constància de l'encàrrec rebut.

407- A més d'aquest, que després és aprofitat a Primer llibre de sonets, Carner en dedica dos més a la filla de l'amic: un amb motiu del naixement, també inclòs en el llibre (A llahor d'Àngela Florència, filla nounascuda d'En Joan Rosselló); l'altre en morir al cap de poc (En la mort d'Àngela Florència, "Biblioteca Clàssica Catalana", núm.4, 10-VI-1906).

408- R., J. Roselló. "Ruralisme", "La Catalunya", núm.46 (15-VIII-1908), p.519:

"D. Juan Roselló es, y quien lea el discurso rotulado Influencia de la poesía lo afirmará conmigo, un hermano de nuestra juventud, un noucentista equilibrado por cierta agilidad física no frecuente, y por una cierta alteza de voluntad nada violenta y que no impide a veces ironías rústicas disfrazadas y atenuadas con todas las exquisiteces del lenguaje."

409- Vid. Maria Dolores FULCARÀ I TORROELLA, Girona i el Modernisme. Contribució a la història dels ambients polític-cultural del començament de segle, Girona, Instituto de Estudios Gerundenses, 1976; Dolores OLLER, La poesia de Rafael Masó, op. cit.; i Josep PLA, La Girona del meu temps i la d'avui (En la inauguració de la Fontana d'Or), dins Obra completa. Volum XXXII.- Prosperitat i rauxa de Catalunya, Barcelona, Ed. Destino, 1977, ps.531-588.

410- El 1907 Josep Carner reconeix públicament l'eficàcia d'aquesta doble militància a l'hora de plantejar-se la revitalització cultural de diverses comarques i posa Rafael Masó, entre altres, com a exemple (Josep CARNER, De la província, art. cit.). En alguns cas, aquesta dualitat també ocasiona petites controvèrsies, més aviat anecdòtiques. Emili Vallès, per exemple, li recrimina la participació el 1908 en una revista com "Studi", "stúpida publicació gironina

-diu-, de la qual sols he vist un nombre, y aspiro ja la delícia de no veure'n un segon" (carta de 3 de novembre de 1908). Masó hi publica el sonet Aquell carrer estret i sembla ser que és a prop de la redacció.

- 411- Sobre l'enfrontament entre les dues revistes gironines vid. FULCARA, op. cit. "L'Enderroch" es manifesta partidària de "Joventut" i Lluís Via n'és un dels col.laboradors. "Vida", per la seva banda, complementa els atacs a "L'Enderroch" amb una campanya particular contra "Joventut", en front comú amb "Montserrat" primer i "Catalunya" després. En un determinat moment, per exemple, es refereixen a un article de Rafael Folch i Capdevila de to anticlerical i qualifiquen els redactors que n'han promogut la publicació com a "los deulosfassibons de «Joventut»" ("Vida", núm.14, 15-VIII-1902, ps.334-335). Més endavant insereixen una nota de per què retiren l'intercanvi amb els "super-ollas de «Joventut»" (Espigolant-crònica, "Vida", núm.20, 15-XI-1902, ps.334-335):

"Encara que ja estem curats d'espants, no volem en nostra redacció res que fassi gala d'impietat ni d'inmoralitat, que són les notes am que.l desgraciat setmanari.s va caracterizant de die en die, al quin haurien de desterrar de sa casa tots els que.s tenen per verdaders catòlics quins ideals no poden en cap manera estar ben avinguts amb els super-racionalistes de «Joventut»."

"Catalunya" recolza "Vida" en la seva campanya contra "L'Enderroch" i "Joventut" amb la reproducció d'alguns fragments de la rèplica feta des de Girona a un article de Pompeu Gener (Prempsa, "Catalunya", núm.4, 28-II-1903, p.191), amb les citacions humorístiques de L'enamorada de Jaume Bofill de Carner i